

Projekt 9: Instantný park

Tento projekt sa týka nevyužitej plochy pred panelákmi na Moldavskej 1 až 13. Územie patrí pod MČ Západ, Luník 6. Sídliisko Terasa bolo navrhované tak, aby malo dostatok zelene. Na Luníku 6 je väčšia zelená plocha len pri Spoločenskom pavilóne v susedstve bytoviek na Narcisovej ulici a predmetná plocha na Moldavskej ceste. Zelená plocha oddeľuje rušnú štvorpruhovú cestu s električkovou traťou od bytoviek.

Krátka genéza udalostí

Pozemok je už od 90-tych rokov v súkromných rukách, avšak dlhodobo sa nič nedialo. Pri ceste rástlo niekoľko rozmerných stromov, ktoré aspoň ako tak filtrovali ruch ulice. Pozemok je rozdelený chodníkom vedúcim k zastávke Idanská na dve časti. Obe patrili jednému vlastníkovi. Pred pár rokmi však časť pred Moldavskou 9 až 13 bola predaná spoločnosti Labaš. Netrvalo dlho a vznikol zámer postaviť obchodné centrum na celej ploche. V tejto lokalite stojí Lidl, Fresh, Billa, mäsiarstvo a ovocinárstvo, takže nie je tu potreba ďalších potravín. Obyvatelia ulice spísali petíciu a stavebný úrad ju zamietol. Radšej mať priateľa ako nepriateľa a tak som sám inicioval stretnutie s vlastníkom spoločnosti. Aj s podporou mestskej časti som dosiahol, aby budúce OC malo zelenú extenzívnu strechu, niektoré bočné steny porastené popínavou zeleňou a aby v páse medzi budovou a parkoviskom pred bytovkami bolo oveľa viac stromov než bolo v zámere investora. Na jeseň 2015 došlo k výrubu všetkých drevín a na pozemku boli umiestnené unimobunky pre robotníkov. Bolo mi totiž povedané, že pracovná sila je v zime lacnejšia, preto malo byť OC dokončené do leta 2016. Nakoniec sa unimobunky na istý čas odniesli. Až na jeseň 2019 začala výstavba. Termín dokončenia má byť apríl 2020. Na poslednom stavebnom konaní som bol uistený, že budova bude mať zelenú strechu.

Podľa katastrálnej [mapy](#) má južnejší pozemok (2597/2) rozlohu 3424 m² a severnejší (2597/1) 2320 m², čo je spolu vyše 57 árov.

Za stratený čas sa žiada vysadiť vzrastlé stromy, no čas sú peniaze a teda čím je väčší strom, tým je drahší a stúpa riziko, že sa neujme. Príklady neujatých novovysadených stromov sú po celom meste. Tomuto sa chcem vyhnúť a chcem teda vytvoriť park za krátky čas a málo financií (preto instantný). V priebehu roka 2018 prebehla petícia proti výstavbe bytoviek na pozemku pre Moldavskou 1 až 7. Pri tejto príležitosti som predstavil jednoduchý návrh parku. Petícii však nebolo vyhovené napriek podpisu vyše 1500 občanov. Ideálnym prípadom by bolo spätné odkúpenie pozemkov mestskou časťou. Zatiaľ utópia.

Rýchlo a zbesilo

Nový park bude pozostávať z rýchlorastúcich drevín, aby park vznikol čo najskôr. Navrhujem stromy druhu paulovnia plstnatá (*Paulownia* hybridy) a sibírsky brest (*Ulmus pumila*). Prečo tieto dreviny? Okolo paulovnie vznikol veľký boom, pretože boli vyšľachtené odrody na rýchle dopestovanie dreva. Malé sadeničky vyrastú v priebehu cca troch rokov na "dospelé" stromy. Sú to húževnaté a nenáročné stromy. Navyše v máji kvitne výraznými fialovými medonosnými kvetmi. Prezýva sa cisársky strom. Podobne vypukol boom aj okolo brestu. Predáva sa pod menom zázračný živý plot, pretože rýchlym rastom vznikne hustý plot už druhý rok po vysadení. Avšak je to klasický strom. Jednu takú sadenicu som si aj ja kúpil a vypestoval som z neho za krátku dobu statný strom. Je navyše nenáročný, v mojej záhrade zvláda ťažkú ílovitú pôdu a rastie rýchlo bez prihnojovania. Oba druhy po zakorenení znesú horúčavy a suchá, čo je v meste limitujúci faktor, ak chceme, aby stromy prosperovali a rástli. Podmienky sa dajú zlepšiť aplikáciou symbiotických mykoríznych húb.

Mladý strom paulovnie v kvete. Paulovnie možno nájsť napr. v parku Komenského, v okolí mestského úradu KVP, medzi Ružovou a Bernolákovou ulicou a pred Kunsthalle. Zdroj foto [tu](#).

Vzrastlý exemplár brestu. Zdroj foto [tu](#).

Cena

Paulovnia: malé sadeničky vysoké pár centimetrov sa neoplatí sadiť, môžu byť ľahko zničené. Navyše mladé rastliny paulovnie sú chúlостivé a mrazivé obdobie nemusia prežiť. Vhodné sú in vitro hybridy alebo druh Shan tong. Stromček od [slovenskej firmy](#) stojí 19,60 € a vyššie staršie stromčeky od [českej firmy](#) cca 36 €.

Brest: voľnokoreenná [sadenica](#) vysoká cca 50 cm stojí len 0,20 €. V jednom košickom záhradníctve som videl predávať kontajnerové sadenice za vyše 3 €. Tie sú istejšie, čo sa týka ujatia.

Navrhujem vysadiť stromy po obvode oboch pozemkov. Tak budú stromy pozdĺž rušnej ulice, parkoviska aj pri chodníku k zastávke. Celkový obvod oboch pozemkov je cca 474 m a teda ak sa vysadia stromy napr. každých 6 metrov, treba 80 kusov. Nech je to 40 paulovnií za 36 € a 40 brestov za 3 €. Celková suma bude po zaokrúhlení nahor 1600 €.

Podme však klasickou cestou. Podľa sortimentu a [cenníka](#) 2017 Správy mestskej zelene (mestská firma zabezpečujúca starostlivosť o zeleň v Košiciach) vyberám napríklad tieto vzrastlé dreviny s prihliadnutím na znášateľnosť suchých období: paulovnia (170 €/ks, to je 9 ks za rovnakú cenu), platan (25 €/ks, to je 62 ks za rovnakú cenu) a dub libanónsky (27 €/ks, to je 57 ks za rovnakú cenu). Uvedené ceny sú bez DPH. Po ich vysadení treba počítať s tým, že nasledujúcich pár rokov sa budú ujímať (ak sa ujmu), kým začnú aktívne rásť a teda poskytovať ekologickú funkciu. Kým sa stromy budú ujímať, za rovnaký čas sadenice paulovnií a brestov nadobudnú rozmery, kedy už plnohodnotne poskytnú ekologickú funkciu (optická clona, filter prachu a hluku, tvorba tieňa). K vzrastlým stromom je nutné pripočítať aspoň cenu oporných kolov a cenu práce. Takže projekt Instantný park ušetrí financie a s väčšou istotou poskytne zdravé stromy, ktoré nadobudnú želané rozmery za pomerne krátky čas.

Ďalším bonusom je, že drevo paulovnie je cenné. To znamená, že po cca piatich rokoch sa môžu niektoré jedince vyrúbať a predať. Z koreňa vyrastie rýchlo nový strom a tak za 2 roky je možné vyrúbať a speňažiť zvyšné paulovnie. Takto si park zarobí sám na seba, ale aj pre majiteľa, čo je vhodná motivácia zrealizovať tento projekt.

Jednalo by sa v podstate o plantáž upravenú parkovým štýlom. Paulovniové drevo sa používa na kúrenie aj na výrobu nábytku. [Priemerná cena](#) je 250 až 550 dolárov za meter kubický dreva.